

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ροΐδω Μητούλα
Καθηγήτρια Χαροκοπείου Πανεπιστημίου

ΑΝΑΠΤΥΓΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ

Ισόρροπης ανάπτυξης

- Υψηλό βαθμό ανάπτυξης
- Υψηλό ποσοστό απασχόλησης
- Υψηλό πραγματικό κατά κεφαλήν εισόδημα
- Κοινωνική και τεχνική υποδομή
- Ικανοποιητική ποιότητα ζωής των πολιτών
- Βρίσκονται συνήθως γύρω από τα μεγάλα μητροπολιτικά κέντρα ως δορυφόροι οικισμού μετρίου μεγέθους

Κορεσμένες ή συμφορημένες

- Υπερσυγκέντρωση πληθυσμού & οικονομικών δραστηριοτήτων λόγω της υπερβολικής ανάπτυξης στο παρελθόν
- Άσκηση πιέσεων της αστικής υποδομής
- Αύξηση του κόστους εξυπηρέτησης
- Κορεσμός στην οργάνωση του χώρου
- Τάσεις εγκατάλειψης

ΦΘΙΝΟΥΣΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ

Στάσιμες

- Καθυστερημένες
- Ειδικά προβλήματα ανάπτυξης
- Μεγάλες δυσχέρειες εφαρμογής αναπτυξιακών προγραμμάτων
- Φτωχές σε παραγωγικούς πόρους
- Γεωγραφικά απομονωμένες (νησιά, ορεινά χωριά κ.ά.)

Διαρθρωτικής οπισθοδρόμησης

- Είχαν σημαντική οικονομική ανάπτυξη στο παρελθόν
- Στασιμότητα
- Μείωση του ρυθμού ανάπτυξης γιατί η κλαδική διάρθρωση της οικονομίας δεν ανταποκρίνεται στις μεταβολές της ζήτησης ή στην τεχνολογική εξέλιξη
- Φθίνουσες οικονομικές δραστηριότητες

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΒΑΘΜΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ

Με βραδύ ρυθμό

- Χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης
- Ανεκμετάλλετους φυσικούς πόρους
- Δυνατότητες οικονομικής ανόδου
- Ανεπάρκεια κεφαλαίων
- Έντονο γεωργικό χαρακτήρα
- Υψηλό ρυθμό μετανάστευσης
- Έλλειψη σημαντικών αστικών κέντρων

Με καινοτομικές ενέργειες

- Αξιοποίηση του ερευνητικού δυναμικού
- Προώθηση καινοτομικών δραστηριοτήτων
- Παραγωγή προϊόντων υψηλής τεχνολογίας (πληροφορική, βιοτεχνολογία, κ.ά.) (τεχνοπόλεις, τεχνολογικά πάρκα)

Με γρήγορο ρυθμό

- Έντονος ρυθμός ανάπτυξης
- Αξιοποίηση των τοπικών φυσικών πόρων
- Σταθερή μείωση του ρυθμού μετανάστευσης
- Ίδρυση νέων βιομηχανιών
- Ενίσχυση πολιτικών συγκεντρώσεων πληθυσμού και δραστηριοτήτων

Με προώθηση ενδογενούς ανάπτυξης

- Ενίσχυση μικρομεσαίων επιχειρήσεων
- Ενεργοποίηση εργατικού δυναμικού σε κλάδους με τοπική παράδοση
- Ανάπτυξη προγραμμάτων υπεργολαβιών
- Σχεδιασμός και παραγωγή προϊόντων ανανεωτικής σύλληψης (μόδα)
- Παραγωγή προϊόντων που ικανοποιούν νέες ανάγκες

ΑΠΑΙΤΟΥΝΤΑΙ ΜΕΤΡΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

- Οι **περιφέρειες ισόρροπης ανάπτυξης** χρειάζονται
- Οι **κορεσμένες περιφέρειες** έχουν προβλήματα οργάνωσης του χώρου
- Οι **στάσιμες περιφέρειες** έχουν ανάγκη για την έναρξη της αναπτυξιακής διαδικασίας με επιταχυνόμενους ρυθμούς
- Οι **φθίνουσες περιφέρειες** διαρθρωτικής οπισθοδρόμησης χρειάζονται βελτίωση της υποδομής και κίνητρα για την αναδιάρθρωση της οικονομίας τους
- Οι **αναπτυσσόμενες με βραδύ ρυθμό** χρειάζονται πρόγραμμα σταθεροποίησης της οικονομίας
- Οι **περιφέρειες που αναπτύσσονται με γρήγορο ρυθμό** χρειάζονται αποτρεπτικά μέτρα για τη συμφόρηση και την προστασία του περιβάλλοντος
- Οι **περιφέρειες με καινοτομικές ενέργειες** χρειάζεται ενίσχυση της εκπαίδευσης, βελτίωση της ερευνητικής υποδομής

Η συμβολή του κράτους στην προώθηση της ενδογενούς ανάπτυξης γίνεται με την κατάρτιση ανάλογων περιφερειακών προγραμμάτων

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΔΙΑΚΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

1. Η χρησιμοποίηση κριτηρίων ομοιογένειας (οικονομικών, κοινωνικών κ.ά.)
2. Οι περιφέρειες αποτελούν ομαδοποίηση μικρότερων διοικητικών χωρικών ομάδων
3. Οροθετείται η σφαίρα επιρροής των σημαντικών αστικών κέντρων
4. Στις αναπτυσσόμενες χώρες μεταβιβάζονται σημαντικές αρμοδιότητες στα περιφερειακά και τοπικά διοικητικά κέντρα
5. Στις χώρες όπου ισχύει το ομοσπονδιακό σύστημα διακυβέρνησης, η διάρθρωση των περιφερειών είναι πιο ορθολογική και η συμμετοχή περισσότερο ουσιαστική
6. Οι χώρες που έχουν προβλήματα μειονοτήτων προτιμούν τις μικρές περιφέρειες, γιατί διασπούν τις περιοχές

Η σημασία του θεσμικού πλαισίου

Οι μεταβολές στους θεσμούς είναι τα πιο αποτελεσματικά μέσα για την επιτάχυνση της ανάπτυξης

γιατί

σε πολλές καθυστερημένες χώρες, η ανάπτυξη προσκρούει στη ύπαρξη απαρχαιομένων θεσμών

και η προσπάθεια του κράτους

πρέπει να στρέφεται στην κατάργησή τους

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Το περιφερειακό πρόγραμμα καταρτίζεται και οριστικοποιείται από τις κεντρικές υπηρεσίες.

Αφαιρείται κάθε πρωτοβουλία από την περιφέρεια, αποκλείεται η συμμετοχή του τοπικού πληθυσμού στις σχετικές διαδικασίες.

Στην ουσία, το πρόγραμμα επιβάλλεται.

Ρύθμιση των περιφερειακών ζητημάτων από τα κεντρικά όργανα

ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Το περιφερειακό πρόγραμμα διαχειρίζονται οι περιφερειακές υπηρεσίες (κατάρτιση, έγκριση, εφαρμογή)

Άσκηση αποφασιστικών αρμοδιοτήτων από τα περιφερειακά όργανα

- Ταχύτερη λήψη αποφάσεων
- Καλύτερη παρακολούθηση των αποτελεσμάτων της διοικητικής ενέργειας
- Ισχυροποίηση περιφερειακών οργάνων στην εκτέλεση των καθηκόντων τους
- Χειρισμός μεγάλης ποικιλίας θεμάτων
- Εδραίωση καλών σχέσεων κράτους - πολίτη

Η έκταση εφαρμογής του ενός ή του άλλου συστήματος, προσδιορίζει το βαθμό της διοικητικής αποκέντρωσης μιας χώρας

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

A. Ελαχιστοποίηση του κόστους μεταφοράς

- μεταφορικό κόστος
- εργατικό κόστος
- συγκέντρωση επιχειρήσεων

B. Ελαχιστοποίηση του κόστους εγκατάστασης

Γ. Μεγιστοποίηση της ζήτησης και των εσόδων

Δ. Μεγιστοποίηση του κέρδους

Ε. Παροχή ικανοποίησης

Στ. Η χωροθέτηση των πολυεθνικών βιομηχανικών επιχειρήσεων

Z. Χωροθετικοί παράγοντες

H. Η χωροθέτηση των νοικοκυριών

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΓΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΠΟΥ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΕΚΤΑΣΗ

...για το κτίσμα του εργοστασίου

...για αποθηκευτικούς χώρους

...πάρκιγκ, κ.ά.

εξαρτάται από

- την αντοχή του εδάφους

- μικροκλίμα

- ύπαρξη νερού

- προσπελασιμότητα

- σύνδεση με τα δίκτυα μεταφορών, κ.ά.

Για την ανάπτυξη της βιομηχανίας, το κράτος αναλαμβάνει την ίδρυση οργανωμένων εκτάσεων ως Βιομηχανικών και Επιχειρηματικών Περιοχών

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΓΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΠΟΥ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΕΡΓΑΣΙΑ

Η δυνατότητα εξεύρεσης κατάλληλου εργατικού δυναμικού σε ποιότητα και ποσότητα αποτελεί σημαντικό παράγοντα στην επιλογή του τόπου εγκατάστασης μιας επιχείρησης

Η αμοιβή της εργασίας και η κινητικότητα του εργατικού δυναμικού επηρεάζουν άμεσα τον τόπο εγκατάστασης της επιχείρησης

- η ανάγκη για εξειδικευμένους εργάτες οδηγεί στα μητροπολιτικά κέντρα
- η ανάγκη για ανειδίκευτους σε μικρότερα αστικά κέντρα
- η ανάγκη για γυναικείο προσωπικό, κοντά σε οικισμούς για να είναι εύκολη η μετακίνηση

Σημαντικό μέτρο πολιτικής για την εξασφάλιση εργατικού δυναμικού στη βιομηχανία είναι η ίδρυση οργανωμένων οικισμών κοντά στις Βιομηχανικές και Επιχειρηματικές Περιοχές

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΓΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΠΟΥ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Η Εξασφάλιση των αναγκαίων κεφαλαίων για την επιχείρηση και οι όροι χρηματοδότησης μπορεί να διαφέρουν από περιοχή σε περιοχή.

Οι τράπεζες δεν χρηματοδοτούν με την ίδια ευκολία όλους τους κλάδους

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΓΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΠΟΥ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΓΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΠΟΥ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

προσπέλαση

- στις πηγές των πρώτων υλών
- στα κέντρα συγκέντρωσης του εργατικού δυναμικού
- στις περιοχές αγοράς

διαμόρφωση κόστους παραγωγής

- Τα «κομβικά» σημεία στα δίκτυα αποτελούν ελκυστικές τοποθεσίες για τη βιομηχανία

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

Το φυσικό περιβάλλον και η κοινωνική υποδομή

- συμβάλλουν στη βελτίωση της ποιοτικής σύνθεσης του εργατικού δυναμικού
- εξασφαλίζουν καλλίτερη ποιότητα ζωής και δημιουργούν ευνοϊκότερη ψυχολογική στάση των διοικητικών στελεχών και των επιχειρηματιών προς ορισμένες τοποθεσίες
- ασκεί ιδιαίτερη επίδραση στη χωροθέτηση των βιομηχανιών υψηλής τεχνολογίας και ιδιαίτερη της πληροφορικής

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΓΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΠΟΥ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΑΓΟΡΑ

Ο παράγοντας της αγοράς συμβάλει στην τάση για συγκέντρωση της βιομηχανίας γύρω από τα μεγάλα αστικά κέντρα, όπου υπάρχει

- μεγάλη αγοραστική δύναμη
- χαμηλότερο κόστος εφοδιασμού
- αποτελεσματικότερη διαφήμιση και προώθηση των πωλήσεων
- κ.ά.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΓΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΠΟΥ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

- Η κατανομή των πρώτων υλών στον κόσμο αποτελεί παράγοντα προσέλκυσης της βιομηχανίας προς ορισμένα κέντρα
- Η χρησιμοποίηση από την επιχείρηση για την παραγωγή του τελικού προϊόντος μιας ή περισσότερων πρώτων υλών, συμβάλλει στην αποδέσμευση από τον τόπο εξεύρεσης των πρώτων υλών
- Οι πηγές ενέργειας ασκούν επίδραση στον τόπο εγκατάστασης λόγω του κόστους ενέργειας (ειδικά οι μεγάλες ενεργοβόρες βιομηχανίες)

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΓΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΠΟΥ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΕΣ

Οι συγκεντρωμένες βιομηχανίες έχουν ουσιαστικά πλεονεκτήματα σε σχέση με τις απομονωμένες

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΓΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΠΟΥ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Οι χωροθετικοί παράγοντες μεταβάλλονται διαχρονικά, άρα και οι ευκαιρίες και δυνατότητες που προσφέρει ένας τόπος για την εγκατάσταση των επιχειρήσεων (μεταφορές, τεχνολογικές εξελίξεις, κ.ά.)

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ

Έρευνα ΒΙΠΕΤΒΑ Α.Ε. (1994)

Αττική: καλό οδικό δίκτυο, μεγάλη αγορά πρωτεύουσας, αναπτυγμένη αγορά εργασίας, τηλεπικοινωνίες

Αν.Μακεδονία και Θράκη: πρώτες ύλες, τηλεπικοινωνίες, πρόσβαση σε πελάτες

Θεσσαλία: πρόσβαση στο κεντρικό οδικό δίκτυο, χαμηλό κόστος μεταφοράς, αναπτυγμένη αγορά εργασίας, ευνοϊκή διάρθρωση κόστους παραγωγής, παρουσία μεγάλων αστικών κέντρων

Κεντρική Μακεδονία: καλές επικοινωνίες, πρόσβαση σε οδικό δίκτυο, ευνοϊκό κόστος μεταφοράς

Στερεά Ελλάδα: επικοινωνίες, πρόσβαση σε οδικό δίκτυο, ευνοϊκή διάρθρωση κόστους παραγωγής

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ

Έρευνα ΒΙΠΕΤΒΑ Α.Ε. (1994)

- A) τηλεπικοινωνίες, κόστος μεταφοράς, πρόσβαση στο οδικό δίκτυο, πρόσβαση σε πρώτες ύλες
- B) επάρκεια νερού, εργατικό κόστος (για τον κλάδο ειδών διατροφής)
- Γ) κόστος παραγωγής, εργατικό κόστος, κόστος ενέργεια, πρώτες ύλες κ.ά. (για τον κλάδο κλωστοϋφαντουργίας)
- Δ) αγορά εργασίας, εξεύρεση κατάλληλου χώρου κοντά στα αστικά κέντρα (για τον κλάδο της ένδυσης)
- E) αγορά (για τον κλάδο ηλεκτρολογικού και ηλεκτρονικού υλικού), πρώτες ύλες (για τον κλάδο των πρώτων υλών)

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

- A) Η αντιπαράθεση της συνολικής αποτελεσματικότητας και της διαπεριφερειακής
- B) Ο συνδυασμός των κριτηρίων ανάγκης και δυναμισμού
- Γ) Το πρόβλημα της συγκέντρωσης (πόλωσης) σε αντίθεση με τη διασπορά των οικονομικών δραστηριοτήτων (α. πολική συγκέντρωση, β. αποκεντρωμένη συγκέντρωση, γ. ομοιόμορφη διασπορά)
- Δ) Ο καθορισμός του αριθμού των προβληματικών περιφερειών και τα κριτήρια επιλογής τους (οι εισοδηματικές διαφορές, η κοινωνική και οικονομική υποδομή, οι άνισες ευκαιρίες απασχόλησης)
- Ε) Η αποσυγκέντρωση των συμφορημένων περιφερειών
- ΣΤ) Ο συνδυασμός των αναπτυξιακών δραστηριοτήτων
- Z) Η εκπόνηση των προγραμμάτων περιφερειακής ανάπτυξης πρέπει να στηρίζεται στη συμμετοχή του πληθυσμού των περιφερειών
- H) Η αποκέντρωση εξουσιών και πόρων
- Θ) Το κλασικό στρατηγικό πρόβλημα επιλογής ανάμεσα στις προτάσεις «η εργασία στους εργάτες» ή «οι εργάτες στην εργασία» που παρουσιάζεται και με τη μορφή «χωρική ευημερία ή ευημερία του λαού»
- I) Η διαχρονική εναλλαγή των συγκεντρωτικών τάσεων («εκ των άνω» ανάπτυξη) και των αποκεντρωτικών τάσεων («εκ των κάτω» ανάπτυξη)
- Iα) Η αντιμετώπιση της περιφερειακής ανεργίας με την καθοδήγηση της αγοράς εργασίας από τις δυνάμεις της ελεύθερης αγοράς ή με την ενίσχυση της παρεμβατικής πολιτικής του «χωρικού κεϋνσιανισμού»

ΑΜΕΣΗ ΠΑΡΕΜΒΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

- A. Καθιέρωση συστήματος κινήτρων για την παρότρυνση κυρίως των μεταποιητικών μονάδων (ιδιωτικών επενδύσεων) να εγκαθίστανται σε περιφέρειες με υψηλά ποσοστά ανεργίας
- B. Ενίσχυση της ενδογενούς ανάπτυξης από το κράτος, ώστε οι περιφέρειες να αποκτήσουν μηχανισμό αυτοτροφοδοτούμενης αναπτυξιακής διαδικασίας
- Γ. Αύξηση των δημοσίων επενδύσεων σε έργα κοινωνικής, οικονομικής και τεχνικής υποδομής για να βελτιωθεί το κοινωνικό κεφάλαιο στις περιφέρειες υψηλού ποσοστού ανεργίας, με άμεση συνέπεια την αύξηση της ανταγωνιστικής τους θέσης

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Α. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Η **οικονομική υποδομή** διακρίνεται σε περιφερειακή και βιομηχανική

Περιλαμβάνει δίκτυα μεταφορών, δίκτυα επικοινωνιών,
Δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης, σταθμούς και
Δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας, κ.ά.

περιλαμβάνει τις βιομηχανικές και επιχειρηματικές περιοχές, τα συγκροτήματα τυποποιημένων βιοτεχνικών κτιρίων, τους συνδετήριους δρόμους των οργανωμένων αυτών χώρων με το εθνικό οδικό δίκτυο, τις πρόσθετες υπηρεσίες που προσφέρουν αυτές οι «περιοχές και στους εργαζομένους (εστιατόρια, υποκαταστήματα τραπεζών, κ.α.)

Η **κοινωνική υποδομή** περιλαμβάνει την οικιστική ή αστική υποδομή, την υγειονομική, την πολιτιστική και την επιστημονική και τεχνολογική (πανεπιστήμια, κέντρα ερευνών Νοσοκομεία, σχολεία, μουσεία, κ.ά.)

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Β. ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ (Η΄ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ)

Πλεονεκτήματα:

- α. Μείωση του επιχειρηματικού κινδύνου νέων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών
- β. Αύξηση της ρευστότητας για την κάλυψη δαπανών, κυρίως στην αρχική περίοδο
- γ. εξασφάλιση χρηματοδότησης μικρομεσαίων επιχειρήσεων που διαθέτουν χαμηλή πιστοληπτική ικανότητα
- δ. η διαφάνεια της δημόσιας δαπάνης
- ε. άμεσος υπολογισμός από την επιχείρηση της σχέσης κόστους-ωφέλους σε σχέση με τον τόπο εγκατάστασης

Μειονεκτήματα:

- α. ενισχύουν τις επιχειρηματικές δραστηριότητες έντασης κεφαλαίου και όχι αυτές που αυξάνουν την απασχόληση σε περιφερειακό επίπεδο
- β. επιβαρύνουν τον κρατικό προϋπολογισμό
- γ. αμφισβητούνται για την αντικειμενικότητα της αξιολόγησης από τα κρατικά όργανα
- δ. εθίζουν τις επιχειρήσεις στις υπερτιμολογήσεις των «φορέων» του κόστους της επένδυσης για να επιτύχουν υψηλό ποσοστό επιδότησης

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Γ. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΚΙΝΗΤΡΑ

Τα πιο σημαντικά κίνητρα για τη ενίσχυση της περιφερειακής ανάπτυξης:

- Η περιφερειακή διαφοροποίηση της φορολογίας των κερδών των επιχειρήσεων
- Τα αυξημένα ποσοστά αποσβέσεων
- Οι μειώσεις του φόρου μεταβίβασης ακινήτων
- Οι μειώσεις δασμών
- κ.ά.

Μειονεκτήματα:

- Η δημιουργία φορολογικών ανισοτήτων
- Η απώλεια σημαντικών φορολογικών εσόδων

- Τα φορολογικά κίνητρα έχουν χαμηλό ελκτικό αποτέλεσμα για τις ηγετικές επιχειρήσεις και τις πολυεθνικές

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Δ. ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΚΙΝΗΤΡΑ

Χορήγηση δανείων με πιο ευνοϊκούς όρους για την αύξηση των επενδύσεων στις καθυστερημένες περιφέρειες

- Επιχορήγηση του επιτοκίου των τραπεζικών δανείων

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Ε. ΘΕΣΜΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

Κίνητρα μέσω θεσμικών μέτρων:

- Η αποκέντρωση των δημόσιων υπηρεσιών μειώνει τη συμφόρηση των μεγάλων αστικών κέντρων και προκαλεί εξωτερικές οικονομίες στις περιφέρειες στις οποίες μεταφέρονται οι υπηρεσίες αυτές
- Ίδρυση και χωροθέτηση δημόσιων επιχειρήσεων με περιφερειακά κριτήρια
- Ίδρυση «Εταιρειών Περιφερειακής Ανάπτυξης» κατά περιφέρειες, με σκοπό την αξιοποίηση του αναπτυξιακού τους δυναμικού
- Η προτίμηση των προϊόντων των επαρχιακών επιχειρήσεων στους δημόσιους διαγωνισμούς για τις προμήθειες του Δημοσίου
- Η επιλογή τοπικών ή περιφερειακών επιχειρήσεων για την εκπόνηση μελετών
- κ.ά.

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΣΤ. ΈΛΕΓΧΟΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΙΝΗΤΡΑ

Το σύστημα ελέγχου με τη χορήγηση άδειας σκοπιμότητας ή τόπου εγκατάστασης στις επιχειρήσεις, αποτελεί άμεση παρέμβαση του κράτους στη διαδικασία χωροθέτησης

- οι ειδικοί φόροι εγκατάστασης
- η επιβολή δυσμενών όρων δόμησης
- η ειδική φορολογία μεταφορών
- κ.ά.

Τα μέτρα αποθάρρυνσης ή αντικίνητρα είναι συνήθως βραχυχρόνια

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Ζ. ΜΕΤΡΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ Ε.Ε.

- Έργα υποδομής
- Οικονομικά κίνητρα
- Μέτρα αποθάρρυνσης
- Αποκέντρωση Δημόσιων Υπηρεσιών
- Περιφερειακή διαφοροποίηση εσόδων και δαπανών του Δημοσίου
- Δημιουργία Υπηρεσιών Περιφερειακής Ανάπτυξης
- Περιφερειακή διαφοροποίηση μέτρων μακροοικονομικής πολιτικής

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η. ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΚΙΝΗΤΡΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Στόχος είναι η επιλεκτική προσέγγιση για την προώθηση της «εγχώριας» περιφερειακής ανάπτυξης

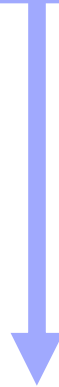
- Ανάπτυξη των υποδομών στους τομείς των μεταφορών, των τηλεπικοινωνιών και της ενέργειας
- Βελτίωση του management των επιχειρήσεων
- Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών
- Ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών στην παραγωγική διαδικασία
- Αύξηση των εξαγωγών
- Αναβάθμιση των χώρων υποδοχής των μεταποιητικών δραστηριοτήτων
- κ.ά.

Τα κίνητρα εστιάζονται περισσότερο στις νέες επιχειρήσεις ή στα νέα επιχειρηματικά σχέδια, σε αντίθεση με τις επεκτάσεις που προγραμματίζουν οι ήδη υπάρχουσες και λειτουργούσες επιχειρήσεις

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΝΤΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

- Ενισχύσεις για τη μετεγκατάσταση βιομηχανιών από κορεσμένα μητροπολιτικά κέντρα προς τις περιφέρειες
- Επιδοτήσεις του κόστους μεταφοράς για την ενίσχυση του εμπορίου των καθυστερημένων περιφερειών
- Επιχορηγήσεις στις επιχειρήσεις για την εισαγωγή νέας τεχνολογίας στη διαδικασία της παραγωγής
- Κρατικές εγγυήσεις για χορηγούμενα δάνεια στις επαρχιακές επιχειρήσεις
- Επιδοτήσεις για την κατασκευή εγκαταστάσεων καθαρισμού βιομηχανικών αποβλήτων
- Ενθάρρυνση της συνεργασίας με τα τοπικά Πανεπιστήμια
- κ.ά.

ΝΕΑ ΜΕΣΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Ενδογενής ανάπτυξη

A) Τοπική Ανάπτυξη

επιβάλλει μετασχηματισμούς στο τοπικό κοινωνικό – οικονομικό σύστημα, αντιδρά στις εξωτερικές προκλήσεις, προωθεί τοπικές αναπτυξιακές πρωτοβουλίες και ενεργοποιεί τους τοπικούς παραγωγικούς πόρους (Κόνσολας 1990, Παπαδασκαλόπουλος 1995)

Χαρακτηριστικά της τοπικής ανάπτυξης

- υψηλός βαθμός αυτονομίας των οικονομικών δραστηριοτήτων
- τάση δημιουργίας των προϋποθέσεων αυτοτροφοδοτούμενης ανάπτυξης σε τοπικό επίπεδο
- ο τρόπος παραγωγής προσαρμόζεται στο πρότυπο της ευέλικτης εξειδίκευσης
- η παραγωγή προσανατολίζεται πολύ γρήγορα στις απαιτήσεις της ζήτησης

ΝΕΑ ΜΕΣΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

B) Μικρομεσαία Επιχείρηση (ΜΜΕ)

Στόχος: - η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας
- η παραγωγή προϊόντων που ικανοποιούν την άμεση ζήτηση ή ενσωματώνουν καινοτομικές ιδέες

Η ΜΜΕ αποτελεί κύριο μέσο
προώθησης της τοπικής ανάπτυξης

- αναδεικνύει την τοπική επιχειρηματικότητα
- δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας
- μειώνει το ποσοστό ανεργίας στην περιφέρεια
- μειώνει το ποσοστό μετανάστευσης του εργατικού δυναμικού
- συμβάλει στην ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ των επιχειρήσεων
- συμβάλει στην αναζωογόνηση παραδοσιακών κλάδων στην περιφέρεια

ΝΕΑ ΜΕΣΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Γ) Νέα Τεχνολογία

αναπτύσσεται σε δύο πεδία:

- πεδίο πρωτότυπων ιδεών και εφευρέσεων
- πεδίο εφαρμογών τους με την πραγματοποίηση καινοτομικών δραστηριοτήτων

Η καινοτομία στη χωρική της διάσταση

- καινοτομία προϊόντος
- καινοτομία διαδικασίας παραγωγής

- Καινοτομία που μειώνει τις εισροές στην παραγωγή (πχ. μείωση ωρών εργασίας)
- Καινοτομία που βελτιώνει τις συνθήκες εργασίας
- Καινοτομία με στόχο την εξάλειψη τεχνικών δυσκολιών στην παραγωγή ή την παροχή υπηρεσιών με βελτιωμένες διαδικασίες

Προγράμματα βελτίωσης του καινοτομικού περιβάλλοντος σε εθνικό επίπεδο

- Μέτρα αναβάθμισης της εκπαίδευσης (τεχνική εκπαίδευση, σχολών management)
- Ενίσχυση των δημόσιων και ιδιωτικών κέντρων έρευνας και μεταφοράς τεχνολογίας
- Εκσυγχρονισμός των τηλεπικοινωνιών και των αεροδρομίων
- Καθιέρωση κινήτρων παραγωγής καινοτομικών προϊόντων από επιχειρήσεις υψηλής τεχνολογίας

ΝΕΑ ΜΕΣΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

A) Οι Τεχνοπόλεις

είναι ένα χωρικό σύνολο, στο οποίο εντάσσονται δραστηριότητες που τείνουν στη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας των σχέσεων έρευνας και επιχειρήσεων, με σκοπό την προώθηση της αναπτυξιακής διαδικασίας και μέσω τη νέα «καινοτομική» τεχνολογία

Ως μέσα της αναπτυξιακής στρατηγικής, προσελκύουν μη μολύνουσες και μη οχλούσες βιομηχανίες, που χρησιμοποιούν υψηλής εξειδίκευσης προσωπικό και τεχνολογίες αιχμής προσφέρουν το υπόβαθρο πραγμάτωσης δημιουργικών ιδεών και χρηματοδότησης επιχειρηματικών πρωτοβουλιών υψηλού κινδύνου

- Έχουν τυπική και λειτουργική σχέση με ένα ή περισσότερα πανεπιστήμια, ερευνητικά κέντρα και άλλα Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Σχεδιάζουν και ενθαρρύνουν την ίδρυση και ανάπτυξη βιομηχανιών βασισμένων στη γνώση
- Εξασφαλίζουν διοικητική λειτουργία που μεριμνά ενεργά για τη μεταβίβαση τεχνολογίας και επιχειρηματικών εμπειριών στους εγκατεστημένους φορείς στην έκτασή τους